

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Kvæg

Hvordan sikres avlsmæssig fremgang for racen

Avlsseminar for Charolais

Horsens

Januar 2014

Anders Fogh

PARTNER I
DLBR
DANSK
LANDBRUGSRÅDGIVNING

Se "European Agricultural Fund for Rural Development" (EAFRD)

STØTTET AF
mælkeafgiftsfonden

Hvordan bruger vi avlsværditalle og opnår avlsfremgang

Avlsfremgang skabes i fællesskab!

- Raceforeningen stiller de bedste tyre til rådighed

Besætningsejeren overfører avlsfremgangen til sin besætning

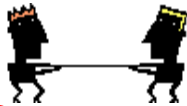
- Bruger de bedste tyre

***Hvordan skaber raceforeningen fremgang?
Og hvordan bidrager du?***

ALLE følger avlsmålet!

Racen i dag!

Avlsmål

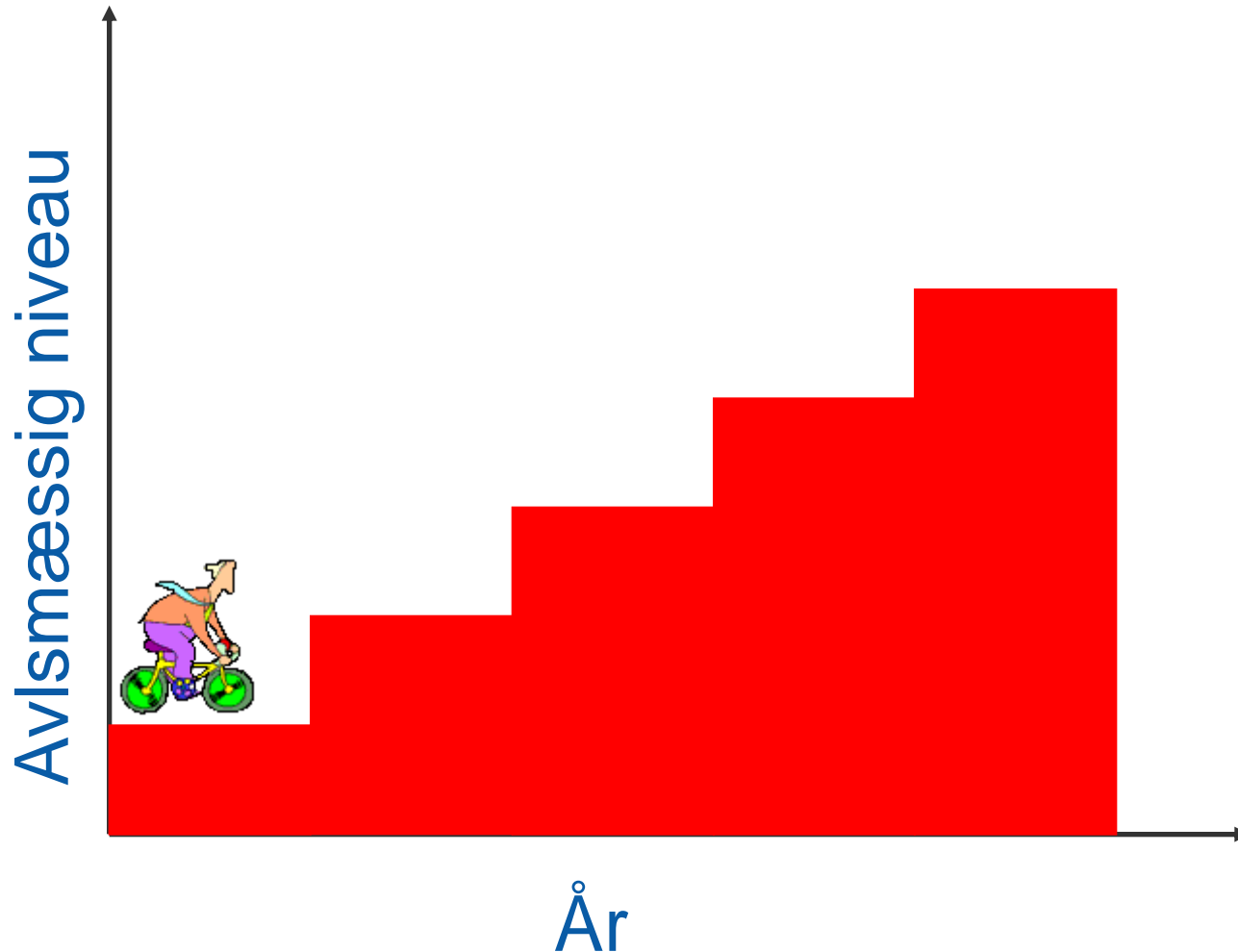

Brug S-indekset!

Avlsfremgang

S-indeks er anvendt i udvælgelsen

Avlsarbejde hos kødkvæg

Raceforening

Hundyr med højeste
S-indeks parres
med tyrefar

Udpegning af brugs-
tyre og tyrefædre ud
fra S-indeks

Præselektion
på individafprøve

Afprøvning af unge tyre -
Alle egenskaber i S-indeks

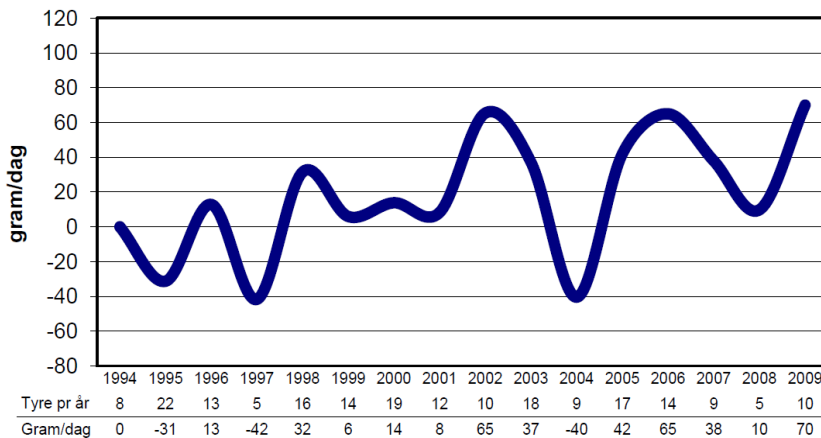
Indsatsområder

- **Effektivt dansk avlsarbejde**
  - Udvælgelse af tyrefædre
  - Udvælgelse af tyremødre
  - **Udnyttelse af individprøve**
  - Afprøvning af unge insemineringstyre
  - Udvælgelse af brugstyre
- **Koble sig på fransk avlsprogram**

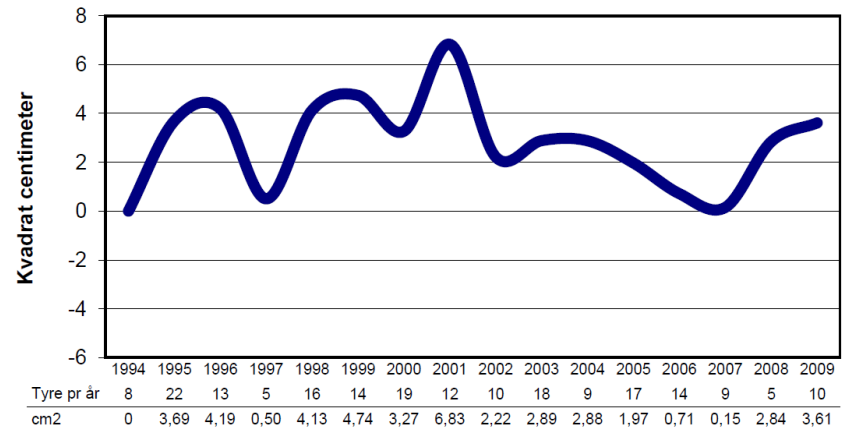
Brug individprøve rigtigt!

Kan det gøres bedre?

Genetisk udvikling i tilvækst for Charolais

Genetisk udvikling i ultralydareal for Charolais

Lille effekt af individafprøvning!

Individ afprøvning

Mulige mødre født 1999-2004

Tyre på indiv. født 2006-2007

Mulige fædre født 1995-2004

Individafprøvede tyre

23 tyre	Index2008	Index2013
Fars S-indeks	119	109
Fars sikkerhed	48%	54%
Fars generationsinterval (år)	9,8	
Mors S-indeks	115	105
Mors sikkerhed	30%	36%
Mors generationsinterval (år)	5,1	

Generationsinterval: Fra far/mor er født til kalv er født

Fædre til kalve

- **18 forskellige fædre – max 2 kalve pr far**
  - 33% er danske
  - 66% er udenlandske - næsten kun Frankrig
- **Sikkerhed på fædre til kalve (index2008)**
  - DK + Frankrig:
    - 50% < 50% sikkerhed
    - 50% > 50% sikkerhed
- **17% af kalvene har fædre som selv er individafprøvet**

Fædre til kalve

Fødselsår for kalvenes fædre	Antal kalve med DK far	Antal kalve med fransk far
Før 1990		2
1990-1995	1	5
1996-2000	5	5
Efter 2000	2	1

Mødre til kalve

- **Min. sikkerhed ved udvælgelse 9%**
- **Max. Sikkerhed ved udvælgelse 42%**

Fødselsår for kalvenes mødre	Danske
1995-2000	7
2000-2003	7
2003-	9

Vurdering af fædre/mødre til indiv. tyre

- **Valgtes de bedste tyre og køer som forældre med den viden man havde i 2008?**
- **Var de bedste i 2008 stadig de bedste i 2013?**
(sikkerheden var jo ikke 100% på potentielle tyrefædre/mødre i 2008)

Valgtes de bedste tyrefædre?

Optimalt: Vælg de bedste færdigafprøvede danske insemineringstyre + bedste afprøvede udenlandske tyre!

Ganske få – nødt til at se bredere

Analyse:

- **Født fra 1995-2004**
- **Min. 20%, 30%, 40%, 50% sikkerhed på S-indeks i 2008**

Valgtes de bedste tyrefædre? Top25 med indekser fra 2008

Minimumssikkerhed	S-indeks2008	Sikkerhed
20%	137	35%
30%	136	39%
40%	128	50%
50%	120	57%

Opnået S-index2008: 119

De bedste tyrefædre er ikke udvalgt med den viden der var til rådighed!

Er indekserne stabile?

Top25 med indekser i 2013

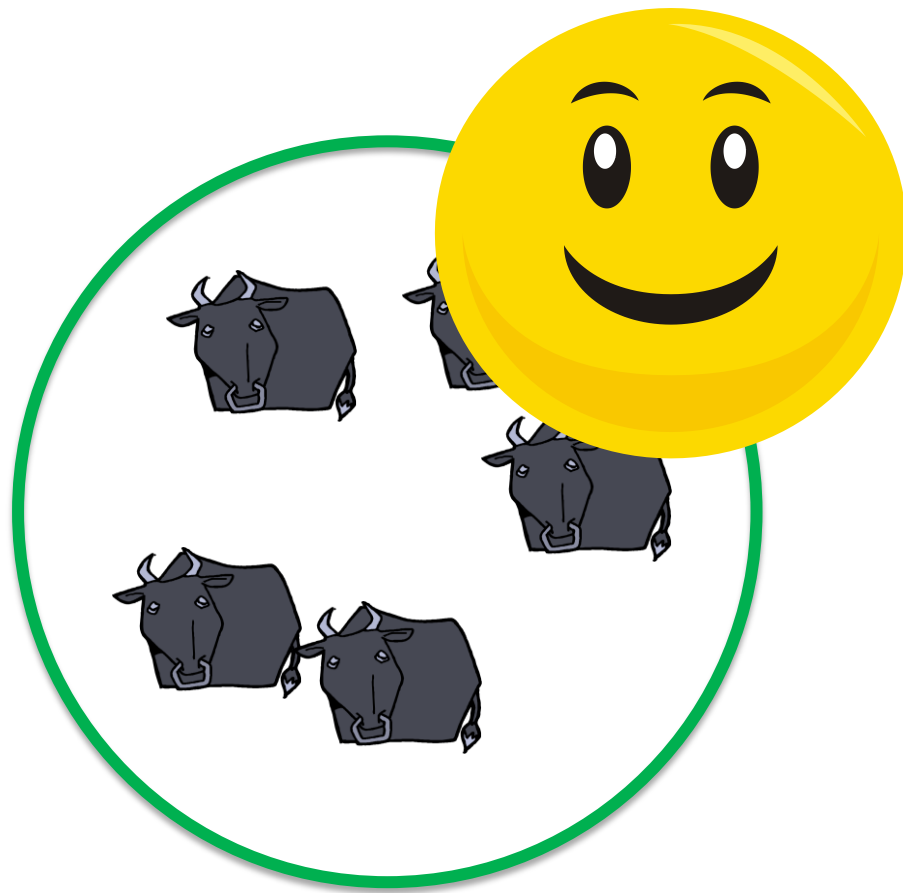
	Index2008	Index2013 Facitliste! Sikkerhed > 50
S-indeks	122	117
Sikkerhed	48%	58%
Generationsinterval (år)	6,1	

De bedste tyrefædre havde også høje indekser i 2008

Generationsinterval: Fra far er født til 1.1.2007

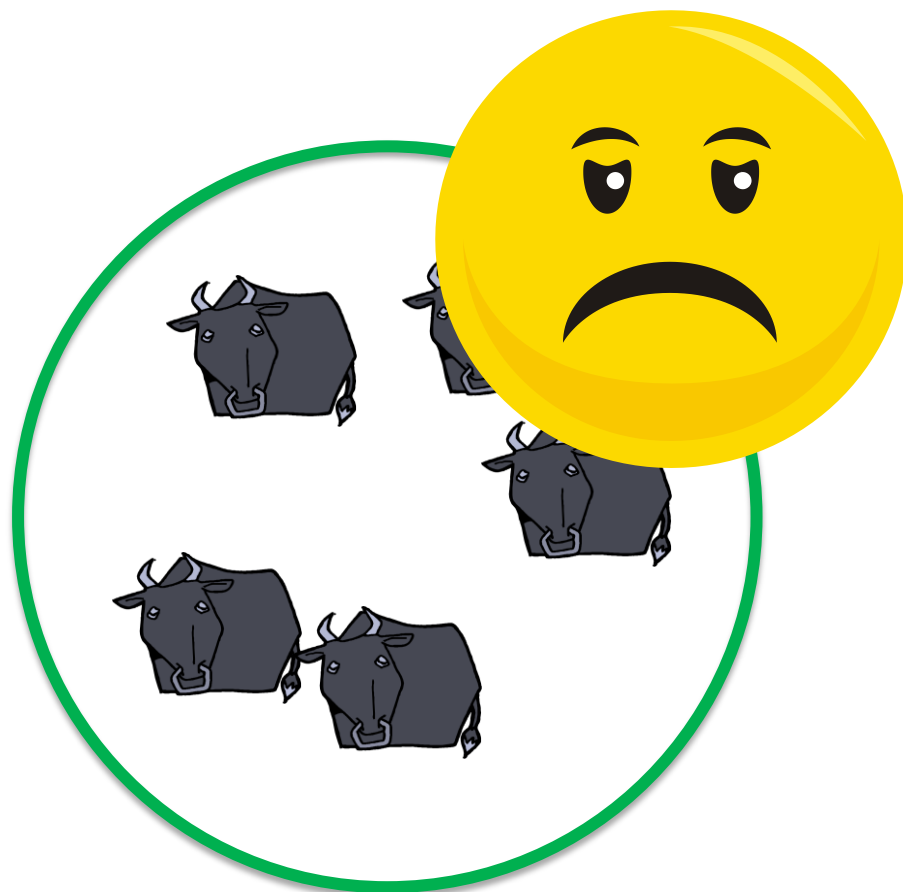
Problemer ved udvælgelse af tyrefædre

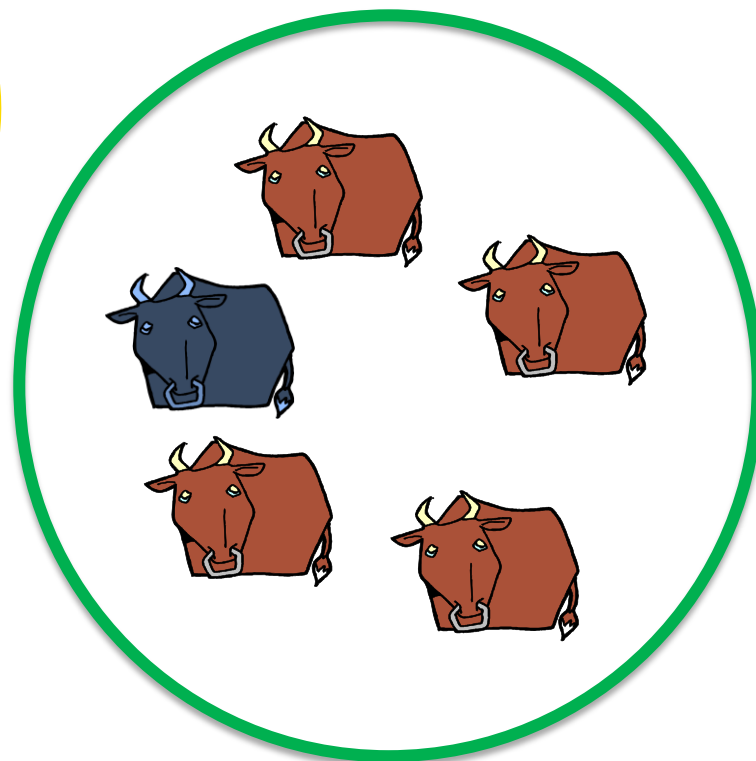
Top - index2008

Facitliste: Top - index2013

Problemer ved udvælgelse af tyrefædre

Top - index2008

Facitliste: Top - index2013

Hvor stor er udskiftning?

Top25 - index2008			Top25 i 2013 Antal gengangere fra Top25 - index2008
Krav til sikkerhed	Indeks2008	Index2013	
20%	127	112	16
30%	127	112	16
40%	125	113	17
50%	120	109	18

**KUN TYRE SOM
OGSÅ HAR MIN. 50%
SIKKERHED I 2013**

**Antagelse: Tyre som aldrig opnår 50%
sikkerhed er på intet tidspunkt
avlsmæssig interessante**

Hvorfor sker der udskiftning?

- **”Gamle” tyre rerangerer indbyrdes**
  - – mere afkoms info!
- **”Nye” tyre skubber gamle ud**
  - – afkomsinfo

Danske eller franske tyrefædre?

Ingen krav til sikkerhed i 2008

1	Tom Sørup	9	Rasmus P	17	Bork Netto
2	Birkmose Sultan	10	Mads	18	Urban
3	Torsten Hvirring	11	Sofus Kærgård	19	Newton
4	Pallas Unit	12	1216 Odd	20	Terpling Stone
5	Bloksdal Mack	13	Picador	21	Nimbus Nygård
6	Bork Raket	14	Risenlund Tiger	22	Pallas Tonic
7	Gabslund Pondus	15	Vilhelm P	23	Asterix
8	Slambert Sørup	16	Troels Troelse	24	Sigurd Hedevang

Hvorfor så få udenlandske tyre med sikkerhed > 50% som popper op på toplisten i 2013?

Vurdering af fædre til indiv. tyre

- **De bedste er ikke udvalgt i praksis!**
- **Danske tyrefædre**
  - Tyre med høje indekser har også moderat/høj sikkerhed
  - Stabil rangering over tid
- **Udenlandske tyrefædre?**

Valgtes de bedste tyremødre?

- **Født fra 1999-2004**
- **Min. 10%, 20%, 30% sikkerhed på S-indeks i 2008**

Valgtes de bedste tyremødre?

Top300 med indekser fra 2008

Minimumssikkerhed		S-indeks2008	Sikkerhed
10%		124	28%
20%	Opnået S-index2008: 115	124	29%
30%		118	32%

De bedste tyremødre er ikke udvalgt med den viden der var til rådighed!

Forskellige fædre til tyremødre

- **Mange forskellige fædre til Top300 hundy (61)**
  - **5 fædre med mere end 10 køer**
  - **1 far med mere end 30 køer**

Er indekserne stabile?

Top300 med indekser i 2013

	Index2008	Index2013 Facitliste Sikkerhed>25%
S-indeks	121	115
Sikkerhed	28%	33%
Generationsinterval (år)	4,1	

De bedste tyremødre havde også høje indekser i 2008

Generationsinterval: Fra mor er født til 1.1.2007

Hvor stor er udskiftning?

Top300 - index2008			Top300 i 2013 Antal gengangere fra Top300 - index2008
Krav til sikkerhed	Indeks2008	Index2013	
10%	123	113	168
20%	123	113	169
30%	117	107	226

**KUN KØER SOM
OGSÅ HAR MIN. 25%
SIKKERHED I 2013**

**Antagelse: Køer som aldrig opnår 25%
sikkerhed er på intet tidspunkt
avlsmæssig interessante**

Vurdering af mødre til indiv. tyre

- **De bedste er ikke udvalgt i praksis!**
- **Køer med høje indekser har også relativt høje sikkerheder**
- **Nogenlunde stabil rangering over tid**

Individprøve og indavl

Indsæt kun tyre som ikke har meget slægtsskab med populationen

Tyre, der aldrig vil være relevante insemineringstyre, skal afvises!

Udvælgelse af insemineringstyre

De bedste individafprøvede tyre – under hensyntagen til spredning på afstamning

Afprøvning af insemineringstyre

Tilstrækkeligt antal doser anvendes til renracede hundy afprøvet i mange besætninger

Vigtigt, at de resulterer i et tilstrækkeligt antal køer som kælder – dokumentation af hunlige egenskaber

Besætningsafprøvning

Avlsværdital

Året?

Tyren?

Resultat: Ingen information!

Død

Død

Samme far til alle fødte kalve!

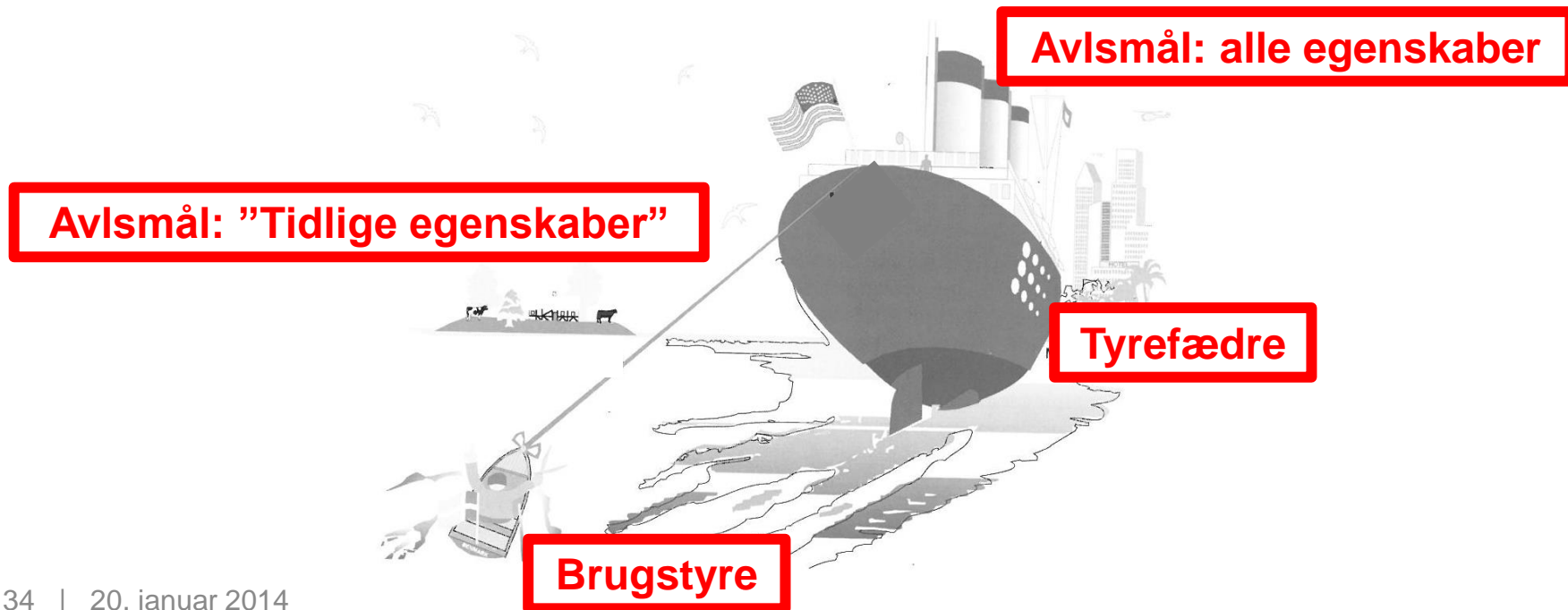

Udvælgelse af afprøvede tyre

Vent med at udvælge brugstyre og tyrefædre indtil de har ”tilstrækkelig” sikkerhed for alle egenskaber

Udvælgelse af afprøvede tyre

Hvis brugstyrene udvælges før de har fuld varedeklaration:

Udvælgelse af afprøvede tyre

Tyrefædre skal altid have ”fuld varedeklaration”

– ellers bevæges ikke i retning af avlsmålet

Brug ungtyre!

- **Sæt mål: Min. 20% afkom efter ungtyre**
- **Brug ungtyre til kvier og køer**
- **Vent med udvælgelse af brugstyre til sikkerheden er høj for alle egenskaber**

Afprøv importtyre rigtigt!

- Min. 20 besætninger
- Min. 50 afkom pr. tyr
- ALLERBEDST: fælles afprøvning i stor skala
- Afprøv samtidig med andre insemineringstyre

Besætningsafprøvning duer ikke!

Tyre med lav sikkerhed får ikke præcise avlsværdital

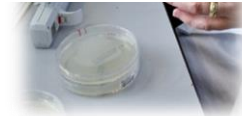
Andre redskaber end alm. danske avlsværdital

- Udenlandske avlsværdital (Frankrig mm.)
- Internationale avlsværdital (Interbeef)
- Nordiske avlsværdital
- Genomiske avlsværdital

Ønske hos kødkvæg

Genomisk selektion rummer potentialiet

Slagtekalv eller fremtidens toptyr

Sikre genomiske avlsværdital afhænger af referencegruppe

God referencegruppe er forudsætning:

- Antal dyr – avlsværdital og markører
- Sikkerhed på avlsværdital – registreringer

Lave sikkerheder kan kompenseres af flere dyr

Hos kødkvæg er det en kæmpe udfordring!

Referencegruppe hos malkekvæg

Race	Tyre	Bemærkning
Røde racer	5.000	Danmark, Sverige, Finland og Norge
Holstein	20.000	Danmark, Sverige, Finland, Eurogenomics
Jersey	2.000	Danmark

Sikkerheder på 80-95%

Sikkerheder på avlsværdital

Sikkerhed ud fra genomisk information

Røde racer

0,30-0,40

Holstein

0,40-0,50

Jersey

0,20-0,30

**Sikkerhed afhænger af
egenskab**

Anvendelse hos kødkvæg

Mindre effekt end hos malkekvæg

- **Meget information til rådighed før udvælgelse af avlsdyr** (vækst, eksteriør, slagte kvalitet, fodereffektivitet)
- **Måles på både han- og hundy**
- **Høje arvbarheder**

Kun marginal større sikkerhed på avlsmæssigt niveau ved genomisk test

Fremtidige muligheder for genomisk selektion hos kødkvæg

- Samarbejde med andre kødkvægspopulationer – kræver fælles avlsværdiurdering!
- Købe service i udlandet (eks. CHA i Frankrig)
  - Partner har stor population
  - Partner har samme egenskaber